

MENIGHETSBLAD FOR SANNIDAL OG HELLE

DESEMBER 2010

NR. 4

70. ÅRGANG

*Jeg er så glad hver julekveld
for da ble Jesus født
Da lyste stjernen som en sol
og engler sang så søtt*

*Det lille barn i Betlehem
han var en konge stor
som kom fra himlens høye slott
ned til vår arme jord*

PRESTENS HJØRNE

*I tidens fylde sendte Gud sin
Sønn, født av en kvinne*

I november var jeg på rockekonserter i London. Min sønn fikk meg med på Linkin Park konserten i O2-arenaen. Dette var en stor opplevelse, sammen med mange tusen andre, der fansen sang med så det ljomet.

Kvelden etter var vi på en annerledes musikkopplevelse. I skumringen nærmet vi oss Ely nord for Cambridge. Over den lille byen i det flate marsklandet løfter den svære kirken seg. Den angelsaksiske prinsessen Ethelreda grunnla i 673 et kloster på det som den gang var en øy i vadehavet. Senere ble katedralen reist over hennes grav.

Det var nokså mørkt inne i kirken der vi fant veien fram til Maria-kapellet. Den vesle menigheten satt på steinseter i nisjer i veggene. På de samme benkene pleide munkene å sitte på 1300 tallet. Guttekoret sang, og prestene leste fra Bibelen. Denne konsertgudstjenesten (evensong = kveldssang) var en fin opplevelse, selv om jeg som luthersk kristen savnet menighetssangen.

Tilbake i Norge leste jeg i en bok om katedralen i Ely: Stemningen får man oppleve best ved å delta på en kveldsbønn (evensong) i vintermørke, med bare en

liten menighet til stede, sittende på steinbenkene fra middelalderen ...

På vei ut av kapellet bøyde prestene seg mot alteret og den store Maria-figuren på veggen, også dette fremmed for en luthersk prest. Skjønt Luther selv var veldig opptatt av jomfru Maria, jenta som så tydelig sa Ja til Guds oppdrag.

Da tenkte jeg på Bibelens første sider: Kvinnen ble formet av ribbein tatt fra stedet nær mannens hjerte. De skulle leve i harmoni med Gud og med hverandre og med dyrene. Så skjedde katastrofen. Menneskene ville være som Gud. De lot seg lure av Guds fiende, utkledd som en slange. Og alt det fine ble ødelagt. Men det antydes i 1 Mos 3,15 at engang skal kvinnens avkom knuse slangens hode.

Dette beskriver Det Nye Testamente i en motsatt fortelling: Nå er det mannen Jesus, Guds Sønn, som ble født av en kvinne. Jesus seiret over djevelen og synden. Jesus skal gjenskape paradiset fred. Paulus skriver i Gal 4,4+5: *I tidens fylde sendte Gud sin Sønn, født av en jødisk kvinne. Han skulle kjøpe dem fri som stod under dødens lov, så vi kunne få barnekår.*

Denne jula vil jeg syng *Det hev ei rose sprungne* i Norsk Salmebok nummer 38:

Om denne rosa eine er sagt Jesajas ord
(Jes 7,14):

*Maria møy, den reine,
bar rosa til vår jord.*

*Me syng i englelag:
No er det fødd ein Frelsar,
og natti vart til dag.*

Jeg ønsker dere en velsignet advent og en God Jul!
Hilsen Mecky Wohlenberg

Min Salme

*Folkefrelser, til oss kom,
fødd av møy i armødsdom!
Heile verdi undrast på
kvi du soleis koma må.*

*Herrens under ber me ser,
ved Guds Ande dette skjer:
Livsens ord frå himmerik
vert i kjøt og blod oss lik.*

*Utan synd han boren er
Som all synd for verdi ber.
Han er både Gud og mann,
alle folk han frelsa kann.*

*Frå Gud Fader kom han ber,
heim til Gud hans vegar ber,
Ned han fór til belbeims land,
upp fór til Guds høgre hand.*

*Du som er Gud Fader lik,
Ver i vanmakt sigerrik!
Med din guddomsvelde kom,
styrk oss i vår armødsdom.*

*Klårt di krubbe skina kann,
ljøset nytt i natti rann,
naud og natt til ende er,
trui alltid ljøset ser.*

*Lov og takk, du Herre kjær,
som til verdi komen er!
Fader god og Ande blid,
lov og takk til evig tid!*

Min salme

- en umulighet! For det finnes jo så mange....Jeg er nok en flittig salmesynger og har stor glede av det. Ofte er det den gode melodien som gjør at jeg liker salmen, og som innbyr til oppdagerferd i teksten. Jeg er spesielt glad i folketoner og melodier i molltonerarter. Gode salmer har mye innhold, og tekstene kan ofte dukke opp i tankene mine, relatert til ulike situasjoner jeg opplever.

Nå i adventstiden velger jeg meg *Folkefrelser til oss kom*. Den eldste kjente kristne salme som fortsatt synges. Salmen er skrevet av biskop Ambrosius av Milano på 300-tallet. Salmen ble oversatt til norsk (nynorsk) i 1905 av Bernt Støylen - samme år oversatte han for øvrig også "Eg veit i himmerik ei borg" - fra tysk. Denne er også en kjær salme for meg.

Sju korte vers kan inneholde så mye. I salmen *Folkefrelser* aner jeg hele den store Fortellingen. Den som i en annen salme fortelles i to enkle verselinjer: *Fra krybben til korset gikk veien for deg, slik åpnet du porten til himlen for meg.*

Vi slutter aldri å undre oss over Fortellingen. Og over det som skjedde den natta da Gud ble menneske. Gud som ble som en av oss og slo opp teltet blant oss. Fattig kom han, og fattig dro han - menneskelig sett. Salmen med den vakre og enkle melodien - som har sin opprinnelse fra 1100 tallet - kaller fram mange følelser, også stille jubel og takknemlighet. *Kari Skarvang*

UTFLYTTETE *Sannidøler*

Først en takk til Sannidal Menighetsblad som tar sjansen på å be Kilsguttær skrive i bladet. Det er en ære og bare hyggelig selvsagt ! Noen og førti års «utlendighet» svekker ikke følelsen av heimen. Selv i dag, i 2010 kan opplevelser og minner fra Sannidal lett kalles frem ved hjelp av en gjenstand, et bilde, en prat med gamle kjente!

Gullkonfirmantfesten i oktober var en stor opplevelse i så måte. Brukte jeg viljen og kikket godt etter, så jeg nok at konfirmantene hadde noen rynker her og ett-par grå hår der. Men i det store og hele var det konfirmantene fra søndag 25. september 1960 jeg så. De som henger heime på veggen i glass og ramme. Noen hadde jeg ikke sett siden den gang. Som de sier i Krf.: Det var nesten som et møte!

Sannidal i 50-årene var i hovedsak et bondesamfunn. Det er bare å ta en titt på Sannidalsfilmen. Det var stort for en guttunge fra Kil å dra til by'n som for oss var Kragerø. Vi reiste helst med Busselars eller med Bråtane. En Skienstur var

en dagsreise med Ødegårdens buss. Det var til og med ferje mellom Stathelle og Brevik. Den kosta 25 øre. Å dra til Skien var stort! Oslo var nærmest et eventyr. De hadde rulletrapper på Steen og Strøm og bananasplit på Studenten ved Karl Johan.

Seksti år senere ser vi forskjellen. Det er ikke sikkert at verden for oss er blitt til det bedre. På folkeskolen i Kil var spritduplikatoren og baloptikom toppen av teknisk utstyr. I skapet i klasserommet ble det ypperste av anskuelighetsmaterieell oppbevart: En huggorm på sprit. Idag har utviklingen gått iallfall meg forbi. I klasserommene er det powerpoint som gjelder. På Down Town i Porsgrunn og Herkulescenteret i Skien blinker og ruller det IPOD-er og plasmaskjermer når jeg rusler rundt. Dermed har jeg signalisert at en utflytta Kilsgutt har slått seg ned borti «Fjorden» som det heter, nærmere bestemt Skien. Et godt sted å være, men nærmere om det en annen gang.

Mer viktig idag, særlig nå som det nærmer seg jul, er følgende budskap: «Vi vet ikke hvor godt vi har det!» I dag, 11.no-

vember 2010, er jeg nettopp tilbake fra Oslo etter å ha vært med på å presentere en norsk utgave av en litauisk beretning, skrevet av den 78 år gamle lærerinne Dainora Urboniené. Hun var kommet til Norge i sakens anledning sammen med mann og barn.

Der, i ambassaden, sitter pressefolk og diplomater, sivile og militære, lek og lærd, nordmenn og litauere fra ulike yrker og med ulik bakgrunn, Jahn Otto Johansen, Aftenpostens kulturredaktør og en utflytta gutt fra Kil. Foran oss alle står ei lita, beskjeden, eldre kvinne som stillferdig forteller sin families historie, en historie som deles av de fleste familier i Litauen, Latvia og Estland, naboene våre.

Boka hennes med tittelen "Tur - retur Sibir" er en skremmende beretning om hvordan Sovjet-Unionen behandlet mennesker i Baltikum i vår egen oppvekst-tid. Litauen ble et offer for den tysk-sovjetiske ikke-angrepspakten i 1939 og ble etter bare to år fullstendig dominert av kommunistene. Straks etter begynte deportasjonene av landets ledere, intellektuelle og jordeiende bønder som ble definert som "folkets fiender". Ferden gikk med jernbane til Sibir i kuvogner. Ett hull i veggen til luft og ett i gulvet til annet. Dainora Urboniené og hele familien hennes ble deportert. Broren hennes døde etter kort tid. Det gikk heller ikke lenge før faren ble drevet i døden av hardt tvangsarbeid og mangel på mat. Lille Dainora og moren ble alene igjen i noe av det ødligste landskapet i Sibir. Etter krigen lyktes man med å få smuglet Dainora tilbake til Litauen og under en vedvarende trussel om re-deportasjon klarte hun å få seg lærerutdannelse. Hun stiftet etter hvert også familie, og det er datteren hennes, Rasa Juknevičienė som

Forfatterinnen Dainora Urboniené og gutten fra Kil.

nå er forsvarsminister i Litauen. Boken beskriver Dainoras og morens kamp for å overleve og for å komme tilbake til Litauen. "Tur - retur Sibir" er den første øyenvitnebeskrivelsen av kommunistenes grusomheter som er utgitt i Norge i bokform. Dette er Baltikums parallell til Anne Franks dagbok!

Når jeg nevner dette er det på grunn av kontrasten til egen situasjon. Oppveksten vår i Sannidal etter krigen var til de grader trygg og god. Vi visste det bare ikke selv. Vi hadde ikke noe å sammenlikne med. Når vi så kommer til skjels år og alder og ser livet i perspektiv, i kontrast til andres skjebne, er det bare å si: For en lykke å være født og å kunne vokse opp i salige Sannidal i siste del av det 20nde århundre!

Carl Thomas Carlsten

juntos

på Tysklandsturné

Imer enn ett år har Juntos planlagt og drømt om å reise til Tyskland på turné. Endelig var dagen kommet, og det var en spent og forventningsfull gjeng som dro av gårde kl.05.30 lørdag 9. oktober. Til sammen var vi 45 personer, 28 kormedlemmer, pluss ledere og noen foreldre og søsken. Reisa nedover gikk kjempefint, og vi ankom leirskolen i Glücksburg ca.17.30. Etter omvisning og installering fikk vi deilig middag, og i matsalen var vi ikke alene. Der var det nemlig en tysk sang- og musikkgruppe som skulle spille inn cd, og de var enda flere enn oss. Spennende! Da vi hadde sunget bordverset, fikk vi applaus av dem. De var kanskje ikke vant til bordverser?

Etter maten spaserte vi til Glücksburg kirke, der vi hadde rigging og øvelse. Søndagen skulle vi nemlig synge under

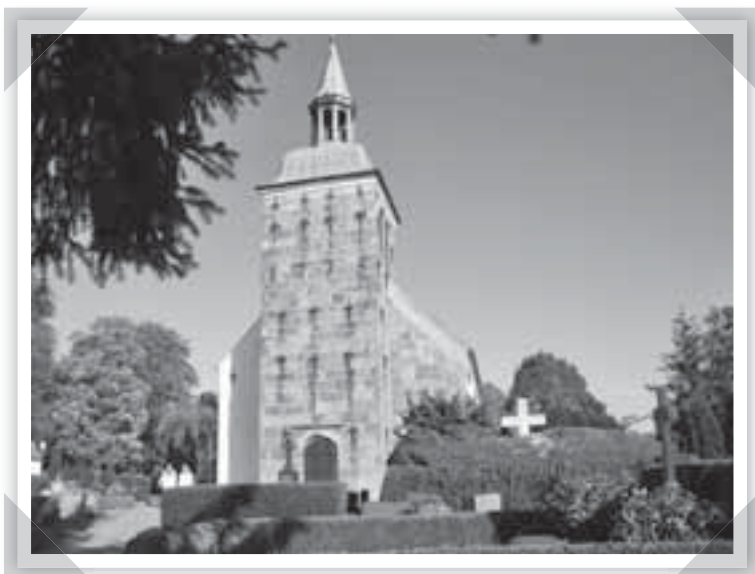
gudstjenesten i denne kirka. Gudstjenesten begynte kl.10.00, og vi var så spente! Ville det komme mange folk, og ville de like sangen vår? Og hvordan ville det være på en tysk gudstjeneste? Det gikk så bra! Folk kom, og de satte tydelig pris på korets innsats. Det ble en fin opplevelse for oss alle!

Nå var vi godt i gang, og samme ettermiddag var det rigging og øvelse på nytt, denne gang i Adelby kirke. Her skulle vi for første gang kjøre hele konsertprogrammet. Enda mer spennende! Hvordan ville korets tøffe "rap" "Start jumping" bli mottatt? Vi trengte visst ikke å bekymre oss! Til tross for at mange av tilhørerne ikke var av den yngre garde, ble vi varmt og hjertelig tatt imot, og gjett hvilken låt publikum ønsket seg som ekstranummer? "Start jumping"!!! Konsertprogrammet var for øvrig veldig variert og inne-

holdt alt fra rolig flerstemt a cappella til mer rocka rytmer. De fleste sangene var på engelsk, men vi hadde også norske og tyske innslag. Dessuten ble tyske oversettelser av sangtekstene vist på skjerm mens koret sang, og sangene ble introdusert på tysk av kornmedlemmer som har tysk på skolen. Det var tydelig at dette både

imponerte og sjarmerte tilhørerne. Konserten varte en drøy time, og midt inne i programmet fikk koret en liten pause mens Sven og Mecky reklamerte for Sannidal og Kragerø med bilder og film. De inviterte også folk til å komme på "Skjærgårds" til sommeren. Da konserten var over og utstyret pakket i bussen, var det en sliten, men fornøyd gjeng som var på vei "hjem" til leirskolen og velfortjent kveldsmat. Resten av kvelden var det fritid, og den ble av mange benyttet til å bli kjent med våre tyske "samboere". Det var imponerende å se hvor flinke mange av våre ungdommer var til å kommunisere på tysk og engelsk!

Mandagen var en konsertfri dag. Formiddagen disponerte vi i nærområdene til leirskolen. Noen dro til badeland, og noen gikk en tur til Glücksburg sentrum. Om ettermiddagen var vi turister. Vi dro til Schleswig og besøkte vikingbyen Hedeby. Det var et stort område, og deler av byen var rekonstruert med bygninger og installasjoner av ulike slag. Besøket her ga oss et levende og godt inntrykk av

Adelby kirke.

livet i en vikingby. Veldig interessant!

Middelalderkirken i nærheten fikk vi også besøke. Det var en liten steinkirke med tykke vegger, små vinduer, og en nydelig altertavle. Her fikk vi også for første gang se kornkransen Mecky hadde fortalt oss om på høsttakkefesten. Slike kornkranser så vi i flere av kirkene vi besøkte. I det hele tatt var mange av kirkene veldig fint pyntet bl.a. fordi det nettopp hadde vært høsttakkefest også der. Kirkegårdene var også veldig vakre, med mengder av blomster, busker og trær. Vi var også en tur innom Schleswig sentrum, og domkirken der var et mektig syn. Dessverre kom vi 10 minutter for seint til å komme inn. Noen syntes forresten det var helt greit, for butikkene fristet også litt! Etter en times shopping i gågata, kjørte vi buss tilbake til leirskolen der kveldsmaten ventet. Dagens program var slutt.... Nå begynte kveldsprogrammet!! Vi dro til det eventyrlige vannslottet i Glücksburg. Der hadde vi kveldsmesse

nede i slottskapellet, en spesiell og fin opplevelse! Etterpå dro vi tilbake til leirskolen, der vi hadde huskonsert sammen med våre tyske musikkvenner. Vi opptrådte for hverandre, og det var kulturutveksling av beste slag!

Tirsdagen var det tid for bybesøk i Flensburg. Der var det en lang og koselig gågate med mange fine butikker, og det var en fornøyd gjeng som møttes ved bussen etter et par timers shopping. Om ettermiddagen dro vi til Quern kirke, der vi skulle ha konsert om kvelden. Da vi var ferdige med rigging og øving, ble vi servert deilig suppe, som familien til Meckys bror hadde laget. Veldig godt og varmende i dobbelt

Vannslottet i Glücksburg.

forstand! Nå var vi klar for konsert igjen! Folk strømmet til, og da vi skulle begynne, var kirken fullsatt. Konserten gikk kjempefint. Det ble stående applaus og ekstranummer også her. "Beste publikum til nå," var korets kommentar.

Onsdag var siste konsertdag, og denne dagen gikk turen til Eckernförde, en koselig liten by med kirken nydelig plassert på en høyde. Etter rigging og øvelse var vi invitert til møte med menigheten i et menighetshus i nærheten. Her var det også en av Meckys brødre med familie

En fornøyd gjeng etter shopping i Flensburg

Konsert i Borby kirke onsdag kveld.

som hadde stått for organiseringen, og en stor del av menigheten var satt i sving med å lage det deilige måltidet til oss! Vi prøvde å blande oss så godt vi kunne under måltidet, slik at vi kunne bli litt bedre kjent med hverandre. Etter maten hadde vi litt felles program med sang og bl.a. en bildepresentasjon av Sannidal og menighetslivet der. Så var det tid for turnéens aller siste konsert, og nå skulle alle gi

alt! Ja, det gjorde de også, og det låt skikkelig bra! Solistene og musikerne var tryggere enn noen gang, teknikken fungerte godt, og koret var reine vitaminnsprøytinga! Det var mange folk i kirka, og til og med journalister var til stede! Stående applaus og ekstranummer også her! En fantastisk avslutning!

Dagene i Tyskland gikk utrolig fort, og kl. 5.30

Hjemme igjen...

torsdag morgen startet hjemreisa. Den varte i ca. 12 timer, og også den var en hyggelig del av turnéen. Vi har hatt noen uforglemmelige dager, og vi takker Kristin og Mecky så mye for alt de har gjort for oss, både når det gjelder planlegging og gjennomføring. Takk også til alle som var med. Vi hadde et fantastisk godt fellesskap, og jeg følte meg virkelig privilegert

som fikk oppleve disse flotte dagene sammen med denne flotte ungdomsgjengen! Og helt til slutt må jeg si at det ikke er sant at vi var 45 deltakere på turen. Vi hadde nemlig en bussjåfør som, i tillegg til å gjøre en utmerket jobb, også ble en viktig del av fellesskapet vårt. Så tallet er altså 46! Tusen takk til deg, Lars Stian! Vi håper på flere turer!

Solveig Stensvold

NY LITURGI I KIRKEN - NYTT FRA HELLE!

Fleksibilitet – Involvering – Stedegengjøring

NY LITURGI

Alle landets menigheter skal 1.søndag i advent 2011 innføre ny gudstjenesteliturgi. Med andre ord skal det både i Sannidal og Helle bli en ny ordning eller mal for hvordan vi feirer gudstjenesten. Det er lagt frem et forslag til ny liturgi i Den norske kirke og i disse dager blir den sannsynligvis vedtatt i kirkens sentrale organer.

KJERNEVERDIER

Det er tre "kjerneverdier" som er ligger til grunn for utarbeidelsen av den nye liturgien. Det er henholdsvis fleksibilitet, involvering og stedegengjøring. Det første henviser til at det for fremtiden ikke lenger vil være en fastspikret ordning som vil være helt lik fra kirke til kirke landet over. Hver menighet, også Helle og Sannidal, skal isteden utarbeide sin faste gudstjenesteliturgi og følge den. Dette betyr imidlertid ikke at man ikke lenger vil kjenne seg igjen hvis man skulle bevege seg fra en menighet til en annen. For byggesteinene i den liturgien som hver menighet skal vedta er de samme og man kan ikke uten videre kvitte seg med alt. Isteden blir det sånn at hver menighet ut fra et stort ressursmateriale (den nye liturgien) plukker ut det som passer og fungerer på det enkelte sted. På denne måten tar man hensyn til at hver menighet har sitt lokale særpreget og sin egenart. Tanken er at det lokale i større grad skal kunne speiles i måten man feirer gudstjeneste på. Dette kalles i reformen for stedegengjøring.

Likeledes satses det i det som kommer mye på involvering av andre enn dem man er vant å se som utøvere i gudstjenesten. Dette er et tydelig signal om at en gudstjeneste dypst sett er en fellesskapshandling og en møteplass hvor alle egentlig stiller likt. Det skal fremdeles være en prest som leder gudstjenesten, men man håper gjennom dette å øke engasje-

mentet og menighetens eierskap til gudstjenesten. Denne satsningen står i en viss kontrast til den samfunnstrenden som tilsier at det med frivillighet og deltakelse stadig blir vanskeligere. Likeledes ligger det i dette en balanse mellom det å utfordre til deltakelse og det å respektere at ikke alle opplever det som naturlig å stille seg frem.

LITURGIPROSJEKT PÅ HELLE

I Hellekirken skal det neste året brukes til forberede innføringen og utarbeidelsen av en ny liturgi. Helle menighet skal i mange av gudstjenestene ved tydelige plakater/tegn markere de forskjellige delene eller "byggeklossene" som en gudstjeneste består av. Ettersom presten også i ulike deler av gudstjenesten representerer forskjellige roller (av og til snakker presten på vegne av menigheten og andre ganger på vegne av Gud), vil også dette bli tydeligere markert. Hensikten med dette er å skape kunnskap og engasjement rundt liturgien. Samtidig vil dette gjøre menigheten bedre i stand til å ta kvalifiserte valg når dette blir aktuelt. Etter flere av gudstjenestene vil det bli holdt åpne og løst organiserte minikurs om de enkelte delene av gudstjenesten og det som i den nye reformen blir nytt.

Det vil også bli rettet fokus på større involvering av barn og unge. Til Hellekirkens særpreget hører det at man lenge har forsøkt å ta hensyn til barn og unges deltakelse i gudstjenesten. Dette er derfor ikke noe nytt, men åpner istedenfor for enda større muligheter for at andre enn prest og organist skal være aktører i gudstjenesten. Her er det i grunne bare fantasien som setter grenser og kreative innspill mottas med takk! Ta kontakt med undertegnede hvis du i denne sammenhengen kommer på noe lurt.

Harald Gulstad, sokneprest på Helle

Kirketjener på Helle

Hei! Jeg heter Bente Elise Lieberg, er 44 år, har tre barn og bor på Fugleheia i Kragerø. I april 2010 ble jeg ansatt som kirketjener i Hellekirken. Før det jobbet jeg som sekretær ved barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk ved Sykehuset Telemark, Kragerø. Jeg har for tiden permisjon fra denne jobben.

Siden Hellekirken tidligere har vært en stiftelse, er det nå første gang det er en kirketjener på Helle. Oppgavene som jeg nå gjør, har før gått på rundgang blant frivillige. Det er mange flinke frivillige på Helle, og de stiller fremdeles opp som kirkeverter/klokkere. Det er en takknemlig jobb å være kirketjener. Jeg treffer mange hyggelig "gamle kjente" fra min barndom på Helle.

Jeg vokste opp på Måneliheia, og var aktiv i skolekorpsset, var med på Gnisten og sang i barnekorset.

Siden jeg er oppvokst på Helle, har jeg fulgt prosessen, og arbeidet med å få en kirke på Helle helt fra starten av. Min mor var ivrig med i kirkeringen, så jeg føler at kirken på Helle har vært en del av min oppvekst. Føler liksom at jeg er tilbake.

Som kirketjener har jeg bl.a. ansvaret for vedlikehold, rengjøring og tilrettelegging før ulike aktiviteter i kirken. Jeg liker job-

ben veldig godt. Det er en givende, variert og fleksibel jobb. Jeg liker å gjøre alle de praktiske tingene, og det er hyggelig å treffe, og samarbeide med, flotte mennesker. Nå gleder jeg meg til å få være med på å forberede høytider i kirken, og jeg ser fram til bl.a. barnedåp og flere vielseer i kirken på Helle.

I og med at det er helt nytt med kirketjener på Helle, må jeg liksom "føle meg litt fram" i jobben, og "forme" den underveis. Jeg håper derfor at folk tar kontakt med meg dersom det er noe - noe jeg også opplever at folk allerede gjør. Det er veldig hyggelig!

På bildet ser vi barnekoret som er innom og over i kirken tirsdag før de skal opptre på familiegudstjeneste. De hadde gått fra Mo bedehus der de pleier å øve, og hadde det for travelt til å ta av jakker og luer....

Familiegudstjeneste

31. OKTOBER

Denne søndagen var det ganske så fullt i kirken. Fire barn ble båret til døpen. Gudstjenesten ble holdt ved vikarprest Arne Lauvhjell. Under prekenen fortalte han om Noah's ark, og om pakten som Gud gjorde med menneskene. Hver gang vi ser en regnbue kan vi tenke på den pakten, og at Gud lovte at han aldri mer skulle sende en slik flom over jorden for å utslette menneskene.

Prest Arne skulle forestille Noah, og mente at da måtte han ha noe lengre

skjegg. Så han tok fram et langt skjegg han hadde med seg. Han ble en riktig flott Noah når skjegget kom på.

Barnekoret sang også. Først to sanger, også sto de pent på plassene sine og ventet mens teksten ble lest, før de avsluttet med to sanger til. Passende nok handlet den ene sangen om dyr, og at Gud har skapt de. Flott og entusiastisk sang fra barnekoret som alltid.

Ofringen under familiegudstjenesten gikk til Norsk Luthersk Misjonssamband. Mange gikk rundt alteret for å gi.

**TUSEN,
TUSEN,
TUSEN**

TAKK!!

Nå ser det endelig ut som alle mine anstrengelser har lønt seg. Jeg har mast og mast på mamma for å få være med storesøster på øvelsene i koret, og ofte har jeg fått lov. Men bare til å sitte pent i bakgrunnen sammen med mamma. Men Torhild (korleder Torhild Barland red.anm.) har sagt at jeg får være med og stå i ring og synge avslutningssangen, så der måtte mamma gi seg.

Så jeg har øvet og øvet på mange kor-sanger og bevegelsene som hører til, og resultatet her ikke blitt så verst, om jeg skal si det selv. Etter hvert som jeg har blitt flinkere har mamma latt meg stå helt bakerst mens koret øver, sånn at jeg også kunne øve.

Så, for noen uker siden, kom gjennombruddet. Torhild må ha lagt merke til at jeg har øvet, for når øvelsen var ferdig sa hun til mamma at jeg også kunne få være med når koret synger i kirken, nesten helt på ordentlig. Jeg ble hoppende glad kan du tenke deg, og har øvet mer enn noensinne.

Så kom endelig søndagen hvor koret skulle synge i kirken, og jeg skulle være med. Jeg tok på fin kjole, og var helt klar. Mamma og pappa sa at jeg var veldig flink, og sto helt stille på plassen min. Jeg sang så fint som jeg bare kunne, det gikk visst bra.

Så igjen: TUSEN, TUSEN, TUSEN TAKK TORHILD!!

Hilsen Tomine, snart 3 år.

BARNDOMSMINNER

fra engelsk jul.

Mine tidligste minner om jul i England er fra 1951. Det var fremdeles rasjonering da, så bestemor hamstret bakerverer fra september måned slik at hun kunne begynne med julebaksten i november. Først var Christmas Pudding. Den var full av frukter, sukat, nøtter og mye annet og skulle kokes i vannbad ca 5 timer.

Da luktet det godt over hele huset – og det var julelukt. Dernest kom den Engelske julekaken som er en fruktkake. Enten rund eller firkantet, og den skulle stekes i ovnen ca. 4-5 timer. God lukt igjen hele dagen.

Det var vidunderlig å komme hjem fra skolen på kalde vinterdager og kjenne disse luktene. Kaken skulle ligge i boks en uke eller to for så å bli kledd med marsipanlokk. Hele kaken ble dekt. Så skulle den stå 2 uker til før en stiv melis dekte det hele.

Det ble rufset opp slik at det så ut som snø, og så ble den pyntet med ting laget av melis, kristtornblader, snømenn, reinsdyr, snøballer etc. Det var moro å være med på. Det neste var mince pies. Små terter fylt med en fruktblending og med lokk på. Min bestemor laget også sylte fra bunn av, det var tidkrevende og startet med å koke et halvt grisehode.

Den gang var ikke butikkene så tidlig ute med julevarer eller pynt. I slutten av november begynte det og det synes jeg

er passende. Da får man adventstid og en naturlig forventning til det som skjer på juledagen. I denne tiden kunne man høre barn synges julesanger og spille blokkfløyte i gatene. Det var ikke musikk i butikkene så da kunne man snakke sammen – og det var koselig å høre musikken og sangene ute. Jeg

koste meg med å kjøpe små gaver til familiemedlemmer. Det var så spennende å velge ting som passet til de og skrive lapper når jeg kom hjem. Julaften var en vanlig dag hvor alle var på jobb til kl. 18. På arbeidsplassene var det ofte en sammenkomst for de ansatte hvor de fikk noe å spise (ikke julebord) og utvekslet gaver. Om kvelden var det mye å gjøre, for da skulle pakker pakkes inn, stua skulle pyntes og julemiddagen forberedes. Det var kalkun, og den skulle fylles og syes igjen. Når barna hadde sovnet la foreldrene alle julegavene i enden av sengen og barna åpnet de på første juledags morgen. Det var ikke noe problem å huske hvem de fikk gavene fra, fordi de fleste kunne lese når de var 5 år, og søsken hjalp til. Man fikk ikke så mange presanger heller den gang.

Dette sitter fremdeles i meg etter alle disse årene og jeg får ikke julefølelsen før første juledag. Når ungene fikk gavene så tidlig på dagen ble det mindre mas på foreldrene som hadde sitt å styre med.

Ungene kunne leke hele dagen med de nye tingene sine. De var også roligere i kirken på formiddagen. Hadde gjerne med seg en liten leke i lommen.

Mens bestemor og mamma dekket bordet var bestefars bidrag å skrelle grønnsakene. Julemiddagen var gjerne kl. 15. mens vi hørte på Dronningens tale på radioen. Til kveldsmat var det et slags koldtbord med kalkun, sylte, skinke, syltede agurker, rødbeter, egg, løk salater, mince pies - og julekake.

Annen juledag heter Boxing Day. Navnet kommer opprinnelig fra den gang handelsmenn som leverte varer regelmessig til huset fikk en gave, en eske(box) med noe godt i. Da fikk vi gjerne besøk av slektninger eller venner og gikk skogstur for å få opp appetitten. Noen ganger - som i 1953 - kom det mye snø, og det var gøy. Jeg var vant til å leke ute i snøen fra da jeg bodde på Holmenkollen og hadde de rette klærne for å være ute. Men jeg var det eneste bar-

net som lekte ute i gaten den første dagen. Etter hvert fant også de andre de rette klærne og da akte vi i parken like ved. På tredje dag dro vi til slekt eller venner.

Jeg husker advent som en rolig tid full av forventninger og julen som en hyggelig og rolig tid også.

David kan fortelle om litt moro han hadde med elevene i hans engelsktimer. Han spurte : "Hva heter jul på engelsk?" Alle svarte - selvfølgelig - Christmas. David sier: "Nei, det heter Yule". Yule er en feiring av overgangen fra vinter til vår. Dette ble godtatt, men hva skjedde da han spurte; "Hva heter Christmas på norsk?" Ingen hadde hørt om Kristmesse, et ord som aldri har slått an i Norge, men som forteller mer om grunnlaget for feiringen av Jesu fødselsdag enn ordet jul. Ønsker alle en fredelig juletid.

*Hilsen Hjørdis Lloyd,
bosatt i Kjølebrønd siden 1965
sammen med ektemann David.*

Ny alterduk

Da klokken ringte til gudstjeneste i Sannidal kirke søndag 26. september kunne de mange som hadde funnet veien dit beundre den nye duken som lå på plass på alteret.

Men de fleste var nok ikke klar over at duken var ny. Ikke før det ble fortalt. For duken som er ny i høst er helt lik til den gamle som lå der. Den gamle ble sydd av Dagny Holt og gitt til 200-årsjubileet i 1972. I årenes løp har den blitt ganske slitt.

Marit Halvorsen har sydd den nye duken. Det tok egentlig ikke veldig lang tid fra hun satte i gang til hun var ferdig. For dette er noe Marit trives med. Og resultatet er vakkert! Siden menighetsrådet bestemte å kjøpe inn glassplate til å legge oppå alter og duk kan vi håpe at duken får lang levetid.

Neste gang du er i kirken kan du gå litt sakte rundt alteret når det er offer, så sakte at du kan se de flotte korsstingsbroderiene. *Takk til Marit!*

OM MENIGHETSBLADET FOR *Sannidal og Helle*

I menighetsbladets første nummer dette året skrev vi om oppstarten av bladet i 1940. Bladet har altså eksistert i 70 år og representerer en ganske stor historisk verdi.

Fra 1.1 dette året markerte vi at Helle som eget sokn også er en av utgiverne. Bladet endret navn til "Menighetsblad for Sannidal og Helle". Sannidal menighetsråd ønsket etter hvert at Helle skulle gå mer aktivt inn i utgivelsen av bladet, slik at bladet kunne framstå som et blad også for Helle. Etter å ha hatt diskusjoner og vurderinger kom Helle menighetsråd til at de heller ønsker å være med i et felles menighetsblad for alle menighetene i kommunen. Dette skal drøftes av en arbeidsgruppe der alle menighetene er representert. Kragerø, Skåtøy og Støle menigheter gir i dag ut bladet "Vi snakkes".

Sannidal menighetsråd har allerede signalisert at de ønsker å fortsette med sitt eget blad. Men fra nyttår blir det altså uten Helle. Det betyr at alle som tilhører Sannidal sokn vil få Sannidal menighetsblad i postkassa også i 2011, levert av frivillige distributører. Bor du i Helle sokn og fortsatt ønsker å

motta bladet kan du henvende deg til menighetskontoret i Sannidal.

Et mulig samarbeid mellom alle menighetene i Kragerø synes ikke å være et alternativ for Sannidal i den aller nærmeste framtid. Men muligheten for at Helle slutter seg til utgiverne av "Vi snakkes" er til stede.

Menighetsrådene i Sannidal og på Helle er fremdeles gode venner, om noen skulle lure på det. Felles for begge råd er at de til enhver tid vurderer hva de mener er best for sin lokale menighet. Det bør begge respekteres for.

Redaksjonskomiteen takker for samarbeidet og all velvilje. Bladet har i noen år også på Helle blitt delt ut av frivillige. Med Halvor Halvorsen som det koordinerende ledd har dette fungert veldig fint. Takk til alle distributører. Og spesiell takk til Helles sokneprest Harald som aldri sier nei når redaksjonskomiteen spør.

Takk også for god respons på giroen som lå ved forrige blad. Vi har notert oss at takket være det som kom inn på den er inntektene i 2010 omtrent like store som utgiftene.

Medarbeiderfest

Fredag 11. februar 2011 inviterer menighetsrådet til fest for alle frivillige medarbeidere som sørger for at vi har en virksom og levende menighet i Sannidal. Korledere, bollebakere, forbedere og blomsterpiker. Kirkebenklitære og stolbærere. Og alle dere andre. Sett av denne kvelden. Sokneprest i Drangedal, Arne Lauv-

hjell, som vikarierte her i Sannidal for noen år siden, har allerede holdt den av og vil snakke om ritualer mellom jul og påske. Glenn Øygarden – han med "Heimelaga julekonsert i Kroken" – kommer for å synge. Og ingen har noensinne gått sulten hjem fra et arrangement i Sannidal menighets regi.

Direkt salg
GRAVSTEINER
 Stor utstilling av mange modeller
 Nasjonalprisforpassing osv., osv.
 Benytt det lokale stuebegeret.
 Ingen fordyrende mellomledd

Tlf. 35 99 04 04
Fax. 35 99 83 44
Ta kontakt for avtale

Hydro Texaco Sannidal
3766 SANNIDAL
 Telefon 35 99 23 30
 Telefax 35 99 20 13

LINKJENDAL BILFORRETNING A/S
 AUT. BILVERKSTED - BILUTLEIE
 3766 SANNIDAL

TELEFON: 35 98 68 50
 TELEFAX: 35 99 23 80

SANNIDAL AUTO A/S

HYUNDAI

Sannidal Bilverksted a/s
 3766 SANNIDAL - TLF. 35 98 65 00 - TELEFAX 35 98 65 25

BAD-FUGS-RENOVERING
KRAGERØ BYGGTJENESTER AS

Terje Pedersen
Tlf: 901 36 115 • tppost@online.no

Blomster PAVILJONGEN
 VOLUMSENTERET
 TLF. 35 98 90 20

ICA STORMARKED
 Haugtun

Tlf. 35 99 20 25 - Tangeri, Sannidal - Åpent: Man - fre 9-21, Lør 9-20

VIVE AS

Vi arbeider med: VENTILASJON, INNEKLIMA,
 VARME OG ENØK, hovedsaklig innen næringsbygg.

VIDAR'S BAKERI & KONDITØRI A/S

Bakeri Kragerø 35 98 11 15
 Volum E-18 35 99 22 21

Bakeri Kragerø: P. A. Heuchsgt. 25

TERRA SKADEFORSIKRING
 blir formidlet av
Kragerø Sparebank

Kragerø Sparebank
 Lokalbanken siden 1840-

ASØR

Telefon 35 98 40 00

Drangedal og Tørdal SPAREBANK
www.drangedalsbanken.no

Sannidal Landhandel • Telefon 35 99 02 57

Slekters gang

DØPTE:

Sannidal kirke:

- 26.09.10 Oline Øygarden
 03.10.10 Ida Victoria Andreassen Langset
 03.10.10 Maren Bjerke
 17.10.10 Marius Lindestad Elvheim
 17.10.10 Evine Waasjø Nygaard
 17.10.10 Eilert Therkelsen
 31.10.10 Simon Fossen
 31.10.10 Kristian Skauen Nilsen
 31.10.10 Oscar Ødegaard
 31.10.10 Emma Marie Lyngstad Sørдалen

Hellekirken:

- 26.09.10 Sivert Randahl Lie

DØDE:

11.09.10	Karl Hammerstad	f. 1924
14.09.10	Else Margrethe Lømo-Hansen	f. 1928
19.09.10	Gudrun Gunnarsen	f. 1923
21.09.10	Lydia Gunhilde Fredriksen	f. 1928
26.09.10	Else Marie Eidet	f. 1921
05.10.10	Ingrid Bratland	f. 1919
23.10.10	Gerd Lillian Thorsen	f. 1934
31.10.10	Iris Elinor Synnøve Graneng	f. 1920
02.11.10	Aase Bjerke	f. 1953
09.11.10	Dagny Grimsrud	f. 1913

Tegningen på første side
 er det Andrea Novik Gulstad som er mester for.
 Andrea er 5 ½ år og har fått med seg alt som
 skjedde i og ved en stall i Betlehem en jule natt
 for over 2000 år siden.

MENIGHETSBLAD FOR SANNIDAL OG HELLE

Utgitt av Sannidal menighetsråd
 og Helle menighetsråd.

Redaksjonskomite:
 Hildegunn Wangen, Elfrid Dobbe
 og Kari Skarvang
Kontonnr. til menighetsbladet:
 2655 01 39617

**Menighetskontor for Sannidal sokn og
 Helle sokn**

Kirkestua, Gamle Sørlandske 23, 3766 Sannidal

Kontortid menighetssekretær:

Tirsdag og torsdag: kl. 09.00 – 14.00

Telefon : 35 99 21 97 - Telefax: 35 99 22 60

E-post: sannidal@kragerokirkene.no

Sannidal sokn

Sokneprest: Michael Wohlenberg
 Tlf. 906 73871

E-post : prest.sannidal@kragerokirkene.no

Organist: Robert Czyn. Tlf. 992 71514

Kirketjener og kirkegårdsarbeider:

Palmar Moltu.

Tlf. 35 99 21 97/920 59259

Klokker og menighetssekretær :

Kari Skarvang

Tlf. 35 99 21 97/Tlf. 416 33056

Renholder: Rita Løvik

Helle sokn

Sokneprest: Harald Gulstad

Tlf. 35 98 68 67/Tlf. 997 24054

E-post : harald.gulstad@kragero.kommune.no

Organist: Robert Czyn. Tlf. 992 71514

Kirketjener: Bente Elise Lieberg. Tlf. 901 93987

Velkommen til gudstjeneste!

SANNIDAL SOKN DESEMBER

12. desember 3. søndag i advent
Sannidal kirke kl. 17.00
Julekonsert
24. desember Julaften
Sannidal bokollektiv
kl. 11.00
Sannidal omsorgsboliger
kl. 11.45
Gudstjeneste
Michael Wohlenberg
Sannidal kirke kl. 15.30
Familiegudstjeneste
Michael Wohlenberg
25. desember 1. juledag
Sannidal kirke kl. 11.00
Høytidsgudstjeneste
Michael Wohlenberg
26. desember 2. juledag
Kjølebrønd bedehus kl.
11.00
Gudstjeneste
Michael Wohlenberg

Juletreffester

Kjølebrønd Bedehus.
Juletreffest for barn.
Mandag 27. desember kl. 17.00

Kjølebrønd Bedehus.
Juletreffest for voksne
Søndag 2. januar kl. 18.00
Sang av Laudate.
Andakt ved jakt-prest

Onsdagsklubben
arrangerer Hellige Tre Kon-
gersfest på Mo bedehus torsdag
6. januar kl. 18.00

31. desember Nyttårsaftnen
Sannidal kirke kl. 17.00
Gudstjeneste
Michael Wohlenberg

JANUAR 2011

2. januar Kristi Åpenbaringsdag
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste
Arne Lauvhjell
16. januar 2. søndag etter Kristi
Åpenbaringsdag
Sannidal kirke kl. 11.00
Misjonsgudstjeneste
Michael Wohlenberg
30. januar 3. søndag etter Kristi
Åpenbaringsdag
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste

FEBRUAR

6. februar 5. søndag etter Kristi
Åpenbaringsdag
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste
Michael Wohlenberg
20. februar Sæmannsøndag
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste
27. februar Kristi Forklarelsesdag
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste
Michael Wohlenberg

MARS

6. mars Fastelavnssøndag
Jambakkmyra kl. 12.00
Gudstjeneste
Michael Wohlenberg
20. mars 2. søndag i faste
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste
27. mars 3. søndag i faste
Sannidal kirke kl. 11.00
Gudstjeneste

Med forbehold om endringer

HELLE SOKN DESEMBER

10. desember Hellekirken kl. 18.00
(fredag) Julekonsert
24. desember Julaften
Hellekirken kl. 15.30
Familiegudstjeneste
Harald Gulstad
26. desember 2. juledag –
Søndag etter jul
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
Harald Gulstad

JANUAR 2011

9. januar 1. søndag etter
Kristi Åpenbaringsdag
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
Harald Gulstad
23. januar 3. søndag etter
Kristi Åpenbaringsdag
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
Harald Gulstad

FEBRUAR

13. februar Vingårdssøndagen
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
27. februar Kristi Forklarelsesdag
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
Harald Gulstad

MARS

13. mars 1. søndag i faste
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
Harald Gulstad
27. mars 3. søndag i faste
Hellekirken kl. 11.00
Gudstjeneste
Harald Gulstad

Med forbehold om endringer